

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 31 januari 1928 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående dispositionsrätten till reservationer å äldre riksstatsanslag.

(4:e avd.)

Uti den till riksdagen den 4 januari 1928 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t, med åberopande av statsrådsprotokollet över finansärenden för nämnda dag, under rubrik »Utgifterna. För flera huvudtitlar gemensamma frågor» (punkt 2) föreslagit riksdagen besluta, att reservationsanslag må, med iakttagande av de anordningar, som vid övergången befinnas lämpliga, disponeras allenast till och med andra budgetåret efter det, å vars riksstat anslaget blivit sist uppfört, dock med rätt för Kungl. Maj:t att, då anslagets bortfallande efter nämnda tid skulle vålla särskild olägenhet, låta anslaget kvarstå till vederbörandes förfogande under ytterligare högst ett år.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag, som är föranlett av en framställning från riksräkenskapsverket och tillstyrkts av statskontoret, innebär, att reservationsanslag, vilka icke äro av fortlöpande natur utan beviljas för ett enda eller blott ett begränsat antal budgetår (*engångsanslag*), skola få disponeras allenast till och med andra budgetåret efter det, å vars riksstat anslaget blivit sist uppfört. Är efter sagda tid anslaget icke helt förbrukat, skall den kvarstående behållningen uppföras i nästa riksstat såsom i anspråk tagen kapitaltillgång.

Anses i något fall dispositionstiden bliva för kort, skulle, på sätt arméförvaltningen ifrågasatt, möjlighet dock stå öppen för Kungl. Maj:t att medgiva förlängning ytterligare en tid av högst ett år. Om i något fall anslagsbehållningen därefter helt eller delvis fortfarande är behövlig för det med anslaget avsedda ändamålet, förutsättes alltså nytt beslut i ämnet av riksdagen.

Om den ifrågasatta anordningen genomföres, befrias — framhåller *departementschefen* — budgetredovisningen från ett stort antal äldre anslag, vilka merendels ej vidare tjäna sitt ursprungliga ändamål, men vilkas fortsatta upptagande belamra redovisningen och i avsevärd grad försvåra överskådligheten. Ett borttagande av den till tiden obegränsade dispositionsrätten borde ock, på sätt riksräkenskapsverket framhållit, i sin mån bidra till att för framtiden anslagskraven begränsas till det vid envar tidpunkt strängt nödvändiga, ävensom till att förhindra, att odisponerade anslag begagnas till ändamål, som visserligen falla inom respektive ämbetsmyndighets verksamhetsområde, men för vilka anslagen icke avsetts.

Vad angår av marinförvaltningen gjord erinran, att reservationsanslaget till flottans ersättningsbyggnad borde få betraktas som ett löpande reservationsanslag, har departementschefen erinrat, att anslag för ifrågavarande ändamål sedan åtskilliga år tillbaka varit ständigt uppfört i riksstaten och även framdeles torde komma att kontinuerligt erfordras. Anslaget i fråga måste följaktligen anses redan nu tillhöra kategorien fortlöpande reservationsanslag.

Det ändrade tillvägagångssättet beträffande disponerandet av reservationerna å äldre anslag är icke avsett att genomföras på en gång, utan viss övergångsanordning härutinnan förutsättes. I riksstaten för budgetåret 1929—1930 skulle uppföras de reservationer, som beräknas kvarstå den 30 juni 1929 å anslag, beviljade tidigare än budgetåret 1923—1924, varefter i riksstaten för budgetåret 1930—1931 den nya anordningen borde slutligt genomföras.

*Utskottets
utlåtande.*

Mot förevarande förslag — vilket, såsom nämnts, innebär en inskränkning i förfoganderätten över vissa av riksdagen tidigare beviljade reservationsanslag — torde ur riksdagens synpunkt inga invändningar kunna resas.

Såsom den av riksräkenskapsverket gjorda undersökningen utvisar, har den till tiden obegränsade dispositionsrätt över ifrågavarande anslag, som hittills förefunnits, i stor utsträckning medfört, att för vissa utgifters bestridande anslagen kommit att anvisas tidigare än som i och för sig varit erforderligt — ett förhållande som i vissa fall kan föranleda, att statsinkomster uttagas långt tidigare än som i verkligheten är nödvändigt. Genom den tidsbegränsning, som nu föreslås, lärer tvivelsutan vinnas betydligt ökade möjligheter till kontroll över att icke tidpunkten för användningen av tidigare beviljade anslag på detta sätt förskjutes. Därjämte skulle förslagets antagande medföra en ur allmän budget- och redovisningssynpunkt önskvärd ändring i det nuvarande förfaringsättet, att ett reservationsanslag, som ställts till en myndighets förfogande för visst ändamål, sedermera, låt vara efter inhämtat medgivande av Kungl. Maj:t och riksdag, användes för annat senare uppkommet medelsbehov.

Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må besluta, att reservationsanslag må, med iakttagande av de anordningar, som vid övergången befinnas lämpliga, disponeras allenast till och med andra budgetåret efter det, å vars riksstat anslaget blivit sist uppfört, dock med rätt för Kungl. Maj:t att, då anslagets bortfallande efter nämnda tid skulle vålla särskild olägenhet, låta anslaget kvarstå till vederbörandes förfogande under ytterligare högst ett år.

Stockholm den 31 januari 1928.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, A. F. Vennersten, Olof Olsson, J. L. Widell, J. Nilsson i Malmö, O. Bergqvist, C. P. V. Nilsson i Gränebo, J. G. Walles, E. A. Hallin, K. A. W. Björck och D. Hansén;

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, K. V. Rydén, A. Wiklund, C. R. Jansson i Falun, P. Nilsson i Bonarp, S. Bengtsson i Norup, O. Olsson i Kullenbergstorp, A. Å:son Törnkvist i Karlskrona, B. F:son Holmgren, E. G. E. Eriksson i Stockholm, O. Andersson i Höör och C. A. Anderson i Storegården.
